

Міністерство освіти і науки України
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра історії, теорії мистецтв та виконавства

Затверджено
Проректор з навчальної роботи
проф. Гаврилюк С. В.
« 12 » _____ 2013 р.

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЕСТРАДНОГО СПІВУ

Робоча програма
вибіркової навчальної дисципліни
підготовки бакалавра
напряму 6.020204 «Музичне мистецтво»

Луцьк – 2013

Робоча програма вибіркової навчальної дисципліни «Теоретичні основи естрадного співу» для студентів за напрямом підготовки 6.020204 «Музичне мистецтво».

«30» серпня 2013 р. – 16 с.

Розробник: народний артист України, завідувач і професор кафедри історії, теорії мистецтв та виконавства Чепелюк В. А.

Рецензент: кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри історії, теорії мистецтв та виконавства Драганчук В. М.

Робоча програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри історії, теорії мистецтв та виконавства

протокол № 2 від 09. 09 2013 р.

Завідувач кафедри:

(Чепелюк В. А.)

Робоча програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною комісією Інституту мистецтв

протокол № 1 від 11. 09 2013 р.

Голова науково-методичної комісії Інституту мистецтв

(Шиманський П.Й.)

Робоча програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною радою університету

протокол № 3 від 20. 11. 2013 р.

Вступ

Програма навчальної дисципліни «Теоретичні основи естрадного співу» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки **бакалавра** напрямку **6.020204 «Музичне мистецтво»**.

«Теоретичні основи естрадного співу» є однією з дисциплін, що входять у спеціальний цикл підготовки фахівця зі спеціалізації «Естрадний спів». В умовах сучасного життя суспільства естрадний спів набув досить широкої популярності, тому професійна підготовка співака, керівника естрадних колективів є одним з актуальних завдань навчання за напрямом «Музичне мистецтво».

Предметом вивчення дисципліни є основні теоретичні положення і поняття зі сфери теорії співу та історії естрадного виконавства.

Міждисциплінарні зв'язки: педагогіка, психологія, теорія музики, історія музичної культури, теорія та історія музичної педагогіки, естрадний спів, клас естрадного ансамблю.

Програма навчальної дисципліни складається із двох **змістових модулів**:
Змістовий модуль 1. ОСНОВИ ЕСТРАДНОГО СПІВУ
Змістовий модуль 2. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЕСТРАДНОГО ВИКОНАВСТВА

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. **Метою** викладання навчальної дисципліни «Теоретичні основи естрадного співу» є вивчення основних теоретичних положень і понять зі сфери теорії естрадного співу, набуття навичок застосування теоретичних підходів у педагогічній, виконавській, творчій та інших видах музичної діяльності.

1.2. Основними **завданнями** вивчення дисципліни є:

- ознайомлення з концептуальними основами естрадного співу;
- усвідомлення основних теоретичних положень та понять щодо психолого-педагогічних і виконавських аспектів естрадного співу.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

- **знати:** концептуальні основи естрадного співу, сенс та трактування основних музикознавчих і психолого-педагогічних понять і положень;
- **вміти:** використовувати в подальшій професійній діяльності результати набутих знань щодо теоретичних основ естрадного співу, психолого-педагогічних особливостей підготовки естрадного виконавця.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться **72** години / **2** кредити.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I ОСНОВИ ЕСТРАДНОГО СПІВУ

Тема 1 Управління голосовим апаратом

1. Анатомічна будова та робота голосового апарату. Гортань у співі.
2. Типи дихання. Особливості вдиху і видиху. Атака звуку.
3. Гігієна співацького голосу.

Тема 2 Техніка співу у мовній позиції

1. Артикуляційний апарат.
2. Особливості естрадної та інших манер співу.
3. Робота над фонемами, морфемами, вокалізами.

Тема 3 Діапазон, регістр та тембр співацького голосу

1. Теоретичні відомості про співацький діапазон.
2. Особливості співу у різних ділянках голосу.
3. Тембральні особливості співу.

Тема 4 Класифікація голосів та їх використання

1. Дитячі голоси.
2. Жіночі голоси.
3. Чоловічі голоси.

Тема 5 Вокальна техніка і музичний стиль

1. Інтонаційні, ритмічні та гармонічні особливості естрадної пісні.
2. Бінарне і тріольне ділення. Перемінний розмір. Поліритмія. Агогіка. Рубато.
3. Виконання мелізмів, гліссандо.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЕСТРАДНОГО ВИКОНАВСТВА

Тема 6 Стильові характеристики сучасної естрадної пісні та особливості їх естрадного втілення

1. Стильові напрямки сучасної естради.
2. Засоби художньої виразності в естрадній пісні.
3. Втілення художнього образу естрадної пісні.

Тема 7 Виконавська інтерпретація в естрадному співі

1. Специфіка естрадних виконавських прийомів.
2. Виконання з різними видами супроводу.
3. Виконавська імпровізація.

Тема 8 Сценічний виступ та його підготовка

1. Психологія публічного виступу.
2. Спів і сценічна пластика в естрадному виконанні.
3. Технічні засоби, специфічні ефекти, оформлення сцени.

Тема 9 Історія розвитку зарубіжного естрадного вокального виконавства

1. Витоки естрадного виконавства.
2. Джаз у світовому вокальному виконавстві.
3. Сучасні напрямки естрадного виконавства.

Тема 10 Історія розвитку українського естрадного вокального виконавства

1. Українська народна пісня як джерело естрадної творчості.
2. Витоки та розвиток української естрадної вокальної школи.
3. Сучасний стан та перспективи українського естрадного вокального виконавства.

3. Форма підсумкового контролю успішності навчання

Формою підсумкового контролю успішності навчання є екзамен.

4. Методи та засоби діагностики успішності навчання

Засоби діагностики успішності навчання – завдання для семінарських занять, самостійної роботи, модульні контрольні роботи, індивідуальні завдання, екзамен.

З метою діагностики успішності студентів використовуються:

- тематичні письмові самостійні роботи;
- підсумкове опитування студентів по тематиці змістового модуля.

У процесі оцінювання знань студентів враховується: обсяг відомостей, оперування поняттями, категоріями, фактами, основними теоріями, закономірностями й принципами, змістовна характеристика методів та методики, щодо використання теоретичних і практичних знань у майбутній практичній діяльності.

5. Список джерел

1. Агин М. С. Вокально-энциклопедический словарь. Библиография [Текст] : В 5 т. / Михаил Агин. – М., 1991–1994 [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://slovari.yandex>.
2. Антонюк В. Г. Пісенно-фольклорні витoki українського вокального мистецтва [Текст] / Валентина Антонюк. – К. : Українська ідея, 1999. – 23 с.
3. Антонюк В. Г. Українська вокальна школа: етнокультурологічний аспект [Текст] / Валентина Антонюк. – [2. вид., перероб і доп.]. – К. : БМКП центр “Українська ідея”, 2001. – 142 с.
4. Аспелунд Д. Развитие певца и его голоса [Текст] / Дмитрий Аспелунд ; [под ред. М. Львова.]. – М. ; Л. : Музгиз, 1952 – 190 с.
5. Багадуров В. А. Очерки по истории вокальной методологии [Текст] / Всеволод Багадуров. – М. : Музгиз, 1956. – 268 с.
6. Божко Л. Український романс : навчальний посібник-хрестоматія [Текст] / Людмила Божко. – Л. : НВФ “Українські технології”. 2005. – 180 с.
7. Будьонна В. Український Шаляпін [Текст] / Валентина Будьонна // День. – 2005. – 19 серпня.
8. Булат Т. П. Українські народні пісні та романси в репертуарі І. С. Козловського [Текст] / Тамара Булат // Народна творчість та етнографія. – 1980. – № 3. – С. 25–28.
9. Вайнштейн Л. Камилло Эверарди и его взгляды на вокальное искусство: Воспоминания ученика [Текст] / Л. Вайнштейн, П. Каричковский– К. : б/и, 1924. – 47 с.
10. Вансович В. “Видимое пение”, “зримая речь”, эвритмия [Текст] / В. Вансович // Музыкальная академия. – 1995. – № 1. – С. 116–120.
11. Виконавське музикознавство : Науковий вісник Національної музичної академії України ім. П.І.Чайковського [Текст] / [ред. : М. Давидов ; В. Сумарокова]. – Вып. 77, кн. 14. – К., 2008. – 244 с.
12. Виконавське музикознавство : енциклопедичний довідник [Текст] / М. А. Давидов. – К. : Нац. муз. акад. України ім. П.І. Чайковського, 2010. – 400 с.
13. Виконавські школи вищих учбових закладів України : Тематичний збірник наукових праць [Текст] / Колектив авт. під кер. О. І. Малозьомової. – К. : КДК ім. П.І. Чайковського, 1990. – 180 с.
14. Вилинская И. Н. Вопросы вокальной педагогики [Текст] / И. Н. Вилинская / [сост. Д.Г. Евтушенко] : Очерки. – Вып. 3. – М. : Музыка, 1967. – С. 45–90.
15. Вокально-энциклопедический словарь [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://slovari.yandex.ru>.
16. Гнидь Б. П. Історія вокального мистецтва [Текст] : підручник / Богдан Гнидь. – К. : НМАУ ім. П. І. Чайковського, 1997. – 320 с.
17. Гнидь Б. Українська вокальна школа в контексті світового виконавського

- мистецтва [Текст] / Богдан Гнидь. // Науковий вісник НМАУ ім. П. І. Чайковського. – Вип. 2 : Музичне виконавство. – К., 1999. – С. 7–17.
18. Голубев П. Поради молодим педагогам-вокалістам [Текст] / Павло Голубев. – К. : Музична Україна, 1983. — 62 с.
 19. Гольденвейзер А. Б. Несколько мыслей о воспитании певца [Текст] // / Александр Гольденвейзер // Советская музыка. – 1952. – № 9. – С. 72–74.
 20. Донецкий джаз [Электронный ресурс]. – Режим доступа к источнику : <http://www.muzfesty.ru/dzhazovye-festivali/doneckij-dzhaz/>.
 21. Дрожжина Н. В. Вокальне виконавство в системі музичного мистецтва естради : автореф. дис... канд. мистецтвознавства : 17.00.03 – музичне мистецтво / Наталя Дрожжина. – Х., 2008. – 16 с.
 22. Егорычева М. И. О психологических основах вокально-педагогического процесса [Текст] : дисс. канд. искусствоведения: 17.00.02 – музыкальное искусство / Егорычева Марина Ивановна. – К., 1951. – 131 с.
 23. Елагина Т. “Мы, вокальные педагоги – бойцы невидимого фронта” : интервью с профессором Дмитрием Вдовиным [Текст] / Татьяна Елагина. – 01.04.2012 [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://oreganews.ru/vdovin.html>.
 24. Єрошенко О. В. Традиційна музична культура як джерело української вокальної школи [Текст] / Олена Єрошенко // Традиційна культура в умовах глобалізації : проблема наслідування культурного коду нації : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 21–22 груд. 2006. – Х. : П. П. Якубенко, 2006. – С. 63–68.
 25. Жадько В. О. Український Некрополь [Текст] : історичний науковий довідник / Віктор Жадько. – К. : Жадько В. О., 2005. – 352 с.
 26. Жишкович М. А. Освітньо-педагогічні аспекти розвитку вокального мистецтва Львова (друга половина XIX – перша половина XX століття) [Текст] : монографія / Мирослава Жишкович. – Л. : Сполом, 2012. – 256 с.
 27. Калин Р. Й. Вокальна школа як ментальний феномен [Текст] / Руслана Калин // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія : Мистецтвознавство. – Тернопіль : Вид-во ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. – № 2. – С. 114–121.
 28. Лаури-Вольпи Дж. Вокальные параллели [Текст] / Джакомо Лаури-Вольпи : [пер. с итал]. – Л. : Музыка, 1972. – 304 с.
 29. Лисенко І. М. Словник співаків України [Текст] : Енциклопедичне видання / Іван Лисенко. – К. : Рада, 1997. – 354 с.
 30. Львов М. Л. Из истории вокального искусства [Текст] / Михаил Львов. – М. : Музыка, 1964. – 288 с.
 31. Митці України [Текст] : енциклопедичний довідник / за редакцією А. В. Кудрицького ; упоряд. М. Г. Лабінський, В. С. Мурза. – К. : Українська енциклопедія ім. М. П. Бажана, 1992. – 848 с.
 32. Михайлова Т. М. Виховання співаків у Київській консерваторії: Хронологічний огляд з 1863 по 1963 рр. [Текст] / Т. Михайлова. – К. : Музична Україна, 1970. – 128 с.

33. Олендарьов В. М. Вітчизняний джаз та проблема стилю : автореф. дис... канд. мистецтвознавства : 17.00.02 – музичне мистецтво / Вадим Олендарьов. – К., 1995. – 22 с.
34. Романко В. І. Джаз у музичній культурі України: соціокультурна та музикознавча інтерпретації : автореф. дис... канд. мистецтвознавства : 17.00.03 – музичне мистецтво / Володимир Романко. – К., 2001. – 20 с.
35. Рось З. Український джаз як культурологічна проблема / З. Рось // VI Культуро-логічні читання пам'яті Володимира Подкопаєва „Національний мовно-культурний простір України в контексті глобалізаційних та євроінтеграційних процесів” : [зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф.]. – Київ, 3–5 червня 2008 р. – Київ : ДАККиМ, 2009 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.culturalstudies.in.ua/seksia_s_s3_6.php.
36. Терещенко А. К. Анатолій Солов'яненко. Український голос, що розмовляв з усім світом [Текст] : фотоальбом / Алла Терещенко ; [худ. В. В. Недак, упоряд. С. Солов'яненко, Л. Клочан]. – К. : ЕММА, 2002. – 184 с.
37. Тимофєєв В. Д. Бела Андріївна Руденко [Текст] / Валентин Тимофєєв. – К. : Мистецтво, 1964. – 42 с.
38. Тормахова В. М. Українська естрадна музика і фольклор: взаємопроникнення і синтез : автореф. дис... канд. мистецтвознавства: 17.00.03 – музичне мистецтво / Вероніка Тормахова. – К., 2007. – 17 с.
39. Українці у світі [Текст] [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrainians-world.org.ua/ukr/about/45/49/86/87/>
40. Хомицька О. В. Українська народна пісня у творчості І. С. Козловського [Текст] / Ольга Хомицька // Український народний музичний інструментарій: історія, теорія і методи дослідження : збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції: до 40-річчя колекції українських народних музичних інструментів Музею театрального, музичного і кіномистецтва України (21–22 травня 2009 р., м. Київ) / [Авт.-упор. : Горенко Л. І., Черкаський Л. М.]. – К. : ДАККиМ, 2009. – С.139–144.